

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. F. Ioannis Nider Ordinis Prædicatorum Theologi De Reformatione Religiosorum Libri Tres

Nider, Johannes

Antverpiæ, 1611

XVII. Quando ostendere nituntur, quòd ex laxa vita maiora sequuntur bona, quàm ex reformatione; manifestatur multipliciter contrarium, & quanta mala sequuntur in deformatis locis, ex sumptibus in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45728)

caretur triticum. Exemplum de Iudæis inter nos, & Iebusæis olim inter Israëlitas. Hæ sunt quatuor causæ omittendæ correctionis fraternæ secundum S. Thomam & Vlricū. Nec approbo quod Prælati crudeliter se in corrigendo habeat, aut negligenter; qui ex utroque medium componere debet reformandi medicamen, dicente B. Gregorio: Disciplina vel misericordia multum destruitur, si vna sine alterâ teneatur. Quidquid autem hætenus de correctione per Prælatos faciendâ dictum est, totum ad reformationem Prælatorum seu Visitatorum applicandum est, cum reformatio sit in re morum correctio.

B. Greg.
part. i. cur.
Pastor. c. 6.

CAPVT XVII.

Quando ostendere nituntur, quod ex laxâ vitâ maiora sequuntur bona, quàm ex reformatione; manifestatur multipliciter contrarium, & quanta mala sequuntur in deformatis locis, ex sumptibus in ædificiis, picturis, & huiusmodi.

AD quartamdecimam iam obiectionem respondendum est, ubi reformari recusant, eò quod per dispensationes & modos viuendi hætenus à longinquo tentos, facilius, vt dicunt, procurentur res Religionis necessariæ: vtputa in Ordine potissimum

mum Mendicatum, libri plurimi; & in omnibus conuentibus & monasteriis, multe ad habitandum domunculæ; quinimò aulae plurimæ; magnæ, quæ vix aut nūquam procuratæ fuissent de cōmunibus, sed facilius edificatæ à propriatis monachorū aut fratrum pecuniis: similiter de multis picturis, & de multis Sanctorum tabulis & similibus. Respondetur simpliciter negando totū: quia & olim ante lapsum Ordinum, & hodie apud reformata loca, talia pro quanto saltem Religionī congruunt, copiosius procurata sunt, & hodie procurantur facilius. Qui vidit, testimonium perhibet de his quoad omnia pænè quæ sunt in Alemaniâ reformata monasteria: vbi quotidie librorum coaceruatur numerus; ædificia reficiuntur ruinosa, quæ apud deformata corruunt monasteria; fauor accrescit populi, augetur personarum valens numerus, & decor multiplicatur sacrarum vestium. Posito tamen quòd ita sit, vt arguit aduersarius; tamen omnia ista quæ annumerat, cum sint corporalia, quid sunt hæc ad reformationis sacræ fructus virtutum vberimos, per quos immortales saluantur, & pulchrificantur animæ? prout latè patebit in tertio infra libro. Præterea, si prædicta in obiectis plenius librentur, plus hactenus destructionis & defor-

deformationis contulerunt, & conferunt in posteris temporibus, quàm profuerint vel proderunt. Nam prout ex multis coniecere potui opusculis antiquioribus, coaceruatio librorum & eorum procuratio per singulares procurata personas, primam radicem aduexit proprietatis, vel, vt aiunt, appropriatiōnis apud Ordines saltem Mendicantium. ita vt iam ibidem, sicut heu in Ordinibus aliis, primæua paupertas, & rerum sincera communitas in paucissimis locis obseruari videatur: quia cum per Prælatos vni licentia dabatur à cognatis procurandi Bibliam, Breuiarium, aut Sermonum volumen aliquod, voluit alter & tertius pari licentiâ perfrui, arguendo à simili. Concedebatur proinde sub respectu procurandæ animarum saluti pecunia expendenda pro libris; deinde ad vestimentorum necessitatem dispensatio, vel potius extendebatur dissipatio. Et tandem ad hoc deuenit, vt modica aut pænè nulla sit differentia in habendo pecuniam, & ei æquipollentia, inter professum fratrem seu monachum, & sæcularem prole carentem aut nuptum. Probationem huius malæ originis plus fortassis silere expedit, quàm pandere; quamquam, si opus esset, poni valeret ad patulum. Quod autem domunculas ad inhabitandum se erexisse gloriantur, si

H de

de hoc tacuissent, fortassis philosophi fuissent; quia per hæc omnis Religionis destructio suborta est. Nam in talibus priuatis habitaculis fiunt commestiones, ebrietates, & rerum communitatis dispendia: vbi quilibet non communia propriis, sed propria communibus anteponit. Ibi inepta solatia, chori neglectus, ibi detractiones, & contra Prælatum murmura; seminaria ibi inchoantur discordiæ & cõspirationum vitia. Et vti nam non plerumque ibi foeterent (si paries fodi deberet) fornicationes, & voti castitatis præiudicia! Hæ sunt camerulæ, quæ in monasteriis nonnullis iam commune destruxerunt dormitorium & regulare refectorium; cellas euacuant, & quod deterius est, destituunt oratorium: quia omnes ibi, quæ sua sunt, quærunt, non quæ Iesu Christi. Ad nihilum ergo valent speluncæ istæ latronum, nisi vt mittantur foras, & conculcentur per eos, ad quos spectat, homines. Audiatur præterea Patrum sanctorum sententia de materiâ propositâ. Dicit enim ex ore Isaac Casianus in Collationibus Patrum: Quidquid necessitatem victus quotidiani & ineuitabilem vsum carnis excedit, ad sæcularem definierunt curam & sollicitudinem pertinere: vt, verbi gratiâ, cum duarum sufficiat velamen tunicarum, trium aut quatuor fieri pro-

Casian.
collat. 9.
cap. 5.

procuremus; cumq; vnius siue duarum habitatio sufficiat cellularum, ambitione seculari atque amplitudine delectati, quatuor seu quinque cellas, & has easdem exquisito ornatu, & capaciores, quam vsus desiderat, exstruamus. Quod non sine instinctu dæ-^{cap.6.}monum fieri, manifestissima nos experimenta docuerunt. Et ponit ibi exemplum de sanctissimo Patre, qui vidit fratrem curiosæ cellæ extructione lapidem durissimum dæmonis astantis instigatione dolare. Et cum cessare vellet frater, dæmon ignitis facibus eum reaggredi opus persuasit inuisibiliter. Tandem admiratus Pater, cellam fratris intrauit, eiq; dixit: Quid operatus es? respondit ille: Laborauimus contra durissimum saxum; vixq; potuimus illud aliquanto conterere. Ad hæc senex: Benè dixisti, Potuimus; non enim solus eras, quando illud cædebas, sed fuit alius tecum, quem non vidisti; dæmon tuus ad hoc violentus impulsor. Talia etiam B. Bernardus nedum in non sacratis reprehendit domibus, sed etiam in oratoriis. Vnde in apologetico contra Cluniacenses ita inuehit: Omitto oratorum immensas altitudines, immoderatas longitudes, superuacuas latitudines, sumptuosas depolitiones, curiosas depictiones: quæ dum in se orantium retorquent aspe-

Bernard.
in Apolog.
prop. fin.

atum, impediunt & affectum, & mihi quodammodo repræsentant antiquum ritum Iudæorum. Sed esto, fiant hæc ad honorem Dei. Et iterum: Illud interrogo monachus monachos, quod in gentibus gētilis arguebat: Dicite, ait ille, Pontifices, in sancto quid facit aurum? Ego autem dico; Dicite pauperes (non attendo verbum, sed sensum) Dicite, inquam, pauperes, (si tamen pauperes) in * sancto quid facit aurum? Et quidem alia causa est Episcoporum, alia monachorum. Scimus enim quod illi, sapientibus & insipientibus debitores cum sint, carnalis populi deuotionem, quia spiritualibus non possunt, corporalibus excitant ornamentis. Nos verò, qui de populo exiuimus, qui mundi quæque pretiosa pro Christo reliquimus, quorum quæso deuotionem in his excitare intendimus? Et concludit ibi latè, quod ex talibus sequitur sæpè stultorum admiratio, pauperibus eleemosynæ subtractio, minor ad Sanctos debita veneratio, auaritiæ augmentatio, sæcularium ad offerendum attractio, & curiositatis adinuentio. Et iterum: Ceterum in claustris, coram legentibus fratribus, quid facit illa ridiculosa monstruositas, mira quædam deformis formositas, & formosa deformitas? Quid immundæ simiæ, quid feri leones, quid monstruosi centauri, quid femi-

Perfius
Sat. I.

* fieno

femihomines, quid maculosæ tigrides, quid milites pugnantes, quid venatores tubicnantes? Videas sub vno capite multa corpora, & sub vno corpore capita multa. Cernitur hinc in quadrupede cauda serpentis, illinc in pisce caput quadrupedis. Ibi bestia præfert equum, capram trahens retrò dimidiam: hinc cornutum animal equum gestat posteriùs. Tam multa denique, tam miræ diuersarum formarum apparet vbique varietas, vt magis libeat legere in marmoribus, quàm in codicibus: totumque diem occupare singula ista mirando, quàm in lege Dei meditando. Pro Deo, si non pudet ineptiarum, cur non piget expensarum? De aulis verò, & quibusdam aliis magnis gloriantur, quas ædificauerunt, domibus. Cum hæc sint loca irregularia, gemendum potius de eis esset, quàm plaudendum. Ibi enim sumptus in ædificando præcesserunt inutiliter, & pro reparando & tuendo ea à ruinâ & stitlicidiis exiguntur expensæ perpetuæ: dantque in magnum grauamen monasterij semper in antea Episcopis & Cardinalibus, Dominis, Regibus, & Principibus occasionem ibi placitandi, iudicandi, & inhabitandi diuturnè. Qui si sola in monasterio scirent loca esse regularia, saltem rariùs & breuiori tempore in eis moram traherent. Quod reuera

in maius cedere posset bonum monasterij; quàm loca, de quibus dictum est, possent proficere. Quantum autem hæc loca paupertatem Religiosorum, præsertim Mendicantium, pollere faciant, nouerunt qui hanc præ ceteris professi sunt. Quòd postremò de picturis quibusdam se iactant, quas procurauerunt, cum tabulis & imaginibus variis, tolerabile fortassis istud foret, aut minus impropere, si istæ essent Dei Sanctorum & moralium virtutum effigies, & positæ in Ecclesiâ. Sed istæ sæpè in priuatis reperiuntur habitaculis, non sub typo diuinarum imaginum; sed sub Sirenum & fimiæ schemate, sub hastiliforum & feminarum pænè nudâ imagine: ita ut ex his non modò perdatur Religionis deuotio, sed etiam castitatis minetur naufragium. Nec miretur quis, quòd in solutione ad hanc decimam quartâ quæstionem, nullam Scripturæ aut Doctorum auctoritatem allego; sicut ad alias, soluendo rationes, auctoritates Sanctorum produxi: quia omnia quæ nunc dicta sunt, luce clariùs, experientiâ teste rerum magistrâ, legi possunt; & videntur in practicâ in parietibus, in rerum temporalium dispendio, & in Religionis propè finali exterminio.